

การศึกษาโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต : กรณีศึกษาสถานปฏิบัติธรรม

นางสาวเก็จนภา วัชระคุปต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-858-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE DEVELOPMENT OF QUALITY OF LIFE PROJECT :
A CASE STUDY DHAMMA PRACTISING PLACE

Miss Ketnapa Vajaragupta

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Non-Formal Education

Department of Non-Formal Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

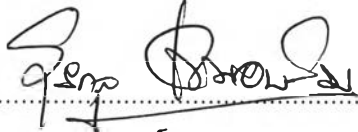
ISBN 974-331-858-5

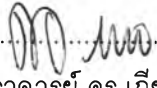
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต : กรณีศึกษาสถานปฏิบัติธรรม
โดย นางสาวเก็จนภา วัชระคุปต์
ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.อมรวิชัย นาครทรรพ

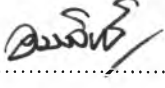
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

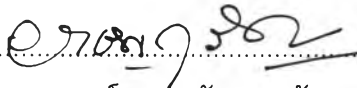

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจริญธรรม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.อมรวิชัย นาครทรรพ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

..... กรรมการ
(นางสาวฉัตรวิภา องค์กร)

นางสาวเก็จนภา วัชรคุปต์ : การศึกษาโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต : กรณีศึกษาสถาน
ปฏิบัติธรรม (A STUDY OF THE DEVELOPMENT OF QUALITY OF LIFE PROJECT :
A CASE STUDY DHAMMA PRACTISING PLACE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.เกียรติวรรณ
อมมาตยกุล, อ.ที่ปรึกษาร่วม: ดร.อมรวิทย์ นาคทรพรพ. 141 หน้า. ISBN 974-331-858-5

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสถานปฏิบัติธรรมเสถียร
ธรรมสถาน โดยการศึกษาโครงการของกิจกรรมสร้างโลกโดยผ่านเด็ก 3 โครงการ ด้วยการใช้กระบวนการ
การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เปรียบเทียบภายใต้หลักการบริหารโครงการการศึกษานอกโรงเรียน

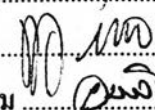
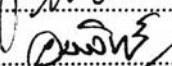
ผลการวิจัยพบว่า โครงการของกิจกรรมสร้างโลกโดยผ่านเด็ก 3 โครงการ มีหลักสำคัญใน
การดำเนินงานอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. การใช้หลักอานาปานสติภาวนาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. การใช้ธรรมชาติเป็นหลักสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
3. การเน้นหลักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว
4. การเน้นหลักการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ให้มีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

ส่วนรวม

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ เก็จนภา วัชรคุปต์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C843894 MAJOR : NON- FORMAL EDUCATION

KEY WORD : KETNAPA VAJARAGUPTA : A STUDY OF THE DEVELOPMENT OF QUALITY OF LIFE PROJECT : A CASE STUDY DHAMMA PRACTISING PLACE : THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.KIATIWAN AMATYAKUL Ph.D., ASST. AMORNWICH NAKORNTHAP, Ph.D. 141 pp. ISBN 974-331-858-5

This research project aimed at studying the development of quality of life project by Sathira Thummasathan. Building a better world through providing children learning program in three projects. Comparative analysis of the projects was made under the non-formal education management principles.

Findings from this research project indicated that three building a better world through providing children learning program in three projects consist of 4 main important operations as follows:

1. use the Anapanasati meditation to be a foundation of daily living
2. use the nature to establish to a climate conducive to learning
3. emphasize the important basic of the relation within family
4. emphasize the participation in activities

Major emphasis of this program is the development of quality of life to lead a socially productive life of other people.

ภาควิชา..... การศึกษานอกโรงเรียน.....

สาขาวิชา..... การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อนิติ..... เก่งนภา เกษมณี.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... M MO.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... อมรินทร์.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างมากจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ช่วยเหลือให้ คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในงานวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อมรวิชัย นาคทรพรพ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ในการทำงานวิจัยเชิง คุณภาพ รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ศาสตราจารย์อุ้นตา นพคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล ที่คอยให้การสนับสนุนและมีความห่วงใยตลอดมา และคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียนทุกท่านที่ได้กรุณา อบรมสั่งสอน และประสิทธิประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณทุกท่านอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณท่านแม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุต ที่เมตตาให้ความช่วยเหลือ และความ สดวกในการทำวิจัยเป็นอย่างดี รวมทั้งสมาชิกและเจ้าหน้าที่ทุกท่านในโครงการปฏิบัติธรรมทั้ง 9 โครงการ ที่ให้ความรู้ต่าง ๆ และรายละเอียดในการทำงานของโครงการแต่ละโครงการ อันเป็นข้อมูลสำคัญในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณฉัตรขวัญ องค์กรสิงห์ ที่ได้ให้ความเมตตาช่วยเหลือในการปรับปรุง แก้ไขงานวิจัยและช่วยแนะนำเป็นอย่างดี

ขอบคุณ พี่ ๆ และน้อง ๆ ร่วมรุ่น 15 มหาคณิศ สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทุกคนที่ให้ความสนับสนุนในการให้คำแนะนำ และให้กำลังใจอย่างมาก

ขอบคุณ พี่ศรีสุดา ประสงค์ผลชัย ที่คอยห่วงใย และให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ตลอดการศึกษาในระดับปริญญาโท แห่งนี้

สุดท้าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ดอลลี่ ที่ให้การสนับสนุนและเป็น กำลังใจที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะคุณแม่ที่คอยช่วยเหลือในการทำวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี

เก็จนภา วัชรคุปต์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
คำจำกัดความ	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	12
แนวความคิดเกี่ยวกับโครงการ	14
แนวความคิดเกี่ยวกับโครงการการศึกษาออกโรงเรียน	15
ทฤษฎีการจัดโครงการการศึกษาออกระบบโรงเรียน	16
กรอบแนวคิดในการวิจัย	19
3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	21
ขอบเขตของการวิจัย.....	21
แหล่งข้อมูล.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
- การสังเกต.....	22
- การสัมภาษณ์.....	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
การตรวจสอบข้อมูล.....	24
4 การศึกษากิจกรรมสร้างโลกโดยผ่านเด็ก.....	26
ความมุ่งหมายของเสถียรธรรมสถาน	28
วัตถุประสงค์ของเสถียรธรรมสถาน	28
กิจกรรมของเสถียรธรรมสถาน	29
กิจกรรมโลกสวยด้วยพระธรรม	29
กิจกรรมสร้างโลกโดยผ่านเด็ก.....	30
กิจกรรมโลกสวยด้วยน้ำใจ	30
กิจกรรมสร้างโลกโดยผ่านเด็ก	32
โครงการสร้างโลกโดยผ่านเด็ก	32
โครงการเปิดโลกกว้างสำหรับเด็กพิเศษ	51
โครงการบ้านสายสัมพันธ์	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผล	83
ข้อเสนอแนะ	87
รายการอ้างอิง	88
ภาคผนวก	92
ประวัติผู้วิจัย	141